

KONSTRÅDETS MÅL FÖR REGERINGSPROGRAMMET 2023–2027

Konstrådet är Centret för konstfrämjandes sakkunnigorgan som även är undervisnings- och kulturministeriets sakkunnigorgan för konstpolitiska linjedragningar. Det nuvarande konstrådet, vars treårsperiod inleddes i september 2019 och avslutas i september 2022, framför nedan sina mål för regeringsprogrammet för perioden 2023–2027.

UTGÅNGSLÄGE:

På grund av pandemibegränsningarna levde konst- och kulturfältet i två år i ett undantagsläge som vi förhoppningsvis inte ska behöva återgå till. Det satte dock djupa spår. Begränsningarna drabbade uttryckligen kulturbranschen särskilt hårt. Aktörer och evenemang har gått omkull och arbetstillfällena har minskat. Därtill har konst- och kulturfinansieringens koppling till de snabbt sjunkande tipsmedlen skapat osäkerhet och oro inför framtiden på fältet. Trots sina många positiva aspekter förändrar digitaliseringen snabbt de kreativa branschernas intäktsmodeller, vilket orsakar utmaningar för konstnärers försörjning och kräver vaksamhet med tanke på lagstiftningen.

Konstrådet framhåller att i denna svåra situation tål inte kulturfältet i Finland ens de minsta nedskärningar. Tvärtom behövs det ett avsevärt stöd för reparation av skadorna och återuppbyggnad. Det handlar om en växande näringsbransch, vars potential än så länge är outnyttjad i Finland. Exportdugliga kommersiella framgångshistorier uppstår bara på ett mångsidigt och livskraftigt konstfält, därför måste den grundläggande finansieringen vara garanterad.

MÅL FÖR KONSTFINANSIERINGEN:

Konstrådet föreslår att statsbudgetens anslag för konst och kultur (29.80) höjs fram till 2027 till en procent av statens totala utgifter. Det innebär en ökning på 122,2 miljoner euro under nästa regeringsperiod.

ÖVRIGA MÅL:

- Ökat antal konstnärspensioner

Målet att öka antalet extra konstnärspensioner ingår i det nuvarande regeringsprogrammet, och även undervisnings- och kulturministeriet har framfört det i sitt budgetförslag. Tyvärr har målet ändå inte genomförts under denna regeringsperiod.

Ansökningarna om konstnärspension ökar kontinuerligt. Pension som inleds 2022 ansöktes av 600 personer, av vilka färre än 10 procent fick ett positivt beslut. Behovet av pensioner är stort, för särskilt inom visuell konst, populär- och rytmisk musik samt litteratur utförs det konstnärliga arbetet sällan inom ramen för anställningsförhållanden som skulle ge ett tillräckligt pensionskydd. På lång sikt bör socialskyddssystemet utvecklas så att det inte behövs speciallösningar för konstnärer.

- Förbättrat socialskydd för konstnärer

Tyvärr innebär konstnärskap ofta ett problem inom våra nuvarande system för socialskydd och beskattning, eftersom en konstnärs arbetsbeskrivning kan vara svår att förstå i en myndighetskontext. De många olika formerna av arbete och inkomster gör att konstnärer inte passar in i och hamnar i friktion med samhällets stödsystem.

Anvisningarna för Arbetskraftsmyndigheternas tolkning av arbetsvillkoret och sysselsättning i eget arbete bör göras tydligare, så att också konstutövare kan lita på det inkomstbaserade socialskyddssystemet. Konstnärer ska inte tolkas som sysselsatta i eget arbete om arbetet inte ger inkomster. Samtidigt bör situationen också förbättras för konstnärer som utför arbete av företagartyp.

- Startpeng för nyutexaminerade konstnärer

Undersökningar visar att unga och nyutexaminerade konstnärer är de som lidit mest av krisen orsakad av pandemibegränsningarna. De förlorade arbetstillfällena skulle ha betytt allra mest just för dem.

Konstrådet föreslår att det i regeringsprogrammet införs specifika åtgärder för att hjälpa denna grupp av

konstnärer. En modell med konststartpeng för nyutexaminerade konstnärer är en lösning värd att prova.

- Internationalisering

Reserestriktionerna har inneburit ett hårt slag för internationaliseringen av vårt kulturliv. Inte bara turisterna, utan också många internationella artister har saknats. Av många orsaker har det varit svårt att genomföra turnéer. Det är dock genom internationalisering som konsten i Finland kan växa trots hemmamarknadens litenhet. Dessutom upprätthåller och förstärker internationalisering konstens kvalitet. Ett internationellt kulturliv förstärker hela vårt samhälles förmåga att förstå oss själva, andra och världen.

Resurserna för export och utbyte av kultur bör förstärkas och konstnärers och konstorganisationers internationella kontakter bör utökas.

- Förnyelse av Centret för konstfrämjande och förstärkning av dess roll

Det finns behov av förnyelse inom Centret för konstfrämjande, som inte går att främja utan åtgärder av undervisnings- och kulturministeriet samt förändringar i lagstiftningen. Det pågående reformarbetet behöver försnabbas.

Centret för konstfrämjande är en central konstpolitisk organisation, som samlar sådan information om problem och utmaningar på konstfältet som är nödvändig för klokt beslutsfattande. Centret bör få en starkare och mer självständig roll än det har nu, och göras till en egen bokföringsenhet. Konstrådet önskar även ett så direkt och tätt samarbete som möjligt mellan det ansvariga ministeriet och Centret för konstfrämjande i alla kulturpolitiska frågor.

Helsingfors 12 april 2022

För konstrådet,

Juha Itkonen,
ordförande

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Målen för regeringsprogrammet 12.4.2022

Konstrådet 2019–2022

Juha Itkonen, ordförande
Rosa Meriläinen, medlem, vice ordförande
Sari Kaasinen, medlem
Hanna Rosendahl, medlem
Ville Matvejeff, medlem
Melek Mazici, medlem
Hannu Saha, medlem
Philip Teir, medlem
Mauri Ylä-Kotola, medlem

Ytterligare information:

Paula Tuovinen
Centret för konstfrämjandes direktör,
föredragande i konstrådet
tfn 0295 330 703, paula.tuovinen@taike.fi